

KARKERÊN HEMÛ WELATAN Û GELÊN BINDEST YEKBIN !

XEBAT

JI BO RIZGARIYA KURDISTAN

(KOVARA NAVENDÎ YA RIZGARÎXWAZÊN NETEWYÊN KURDISTANÊ -K.U.K.)

- ÎDRÎS BARZANÎ ÇÛ SER HEQIYA XWE
- T.C'NİN KÛRDİSTAN'DAKİ İSKAN UYGULAMALARI VE ARDINDAKİ HESAPLAR
- KÛRDİSTAN DEVRİMCİ HAREKETİ TASFİYE VE LİKİDASYONU TASFİYE EDECEKTİR
- BİRLİKLER SORUNUNA GENEL BİR YAKLAŞIM VE KÛRDİSTAN'DA PARTİ OLAYI (2)
- İRAK-İRAN SAVAŞINDA SON DURUM VE KUKH'NİN KAZANDIĞI YENİ BOYUTLAR
- RESMİ İDEOLOJİNİN İRTİCA ÇIKMAZI.

www.arsivakurdi.org

- İDRÎS BARZANÎ ÇÛ SER HEQIYA XWE
- T.C'NİN KUZEY KÛRDİSTAN'DAKİ İSKAN UYGULAMALARI VE ARDINDAKİ HESAPLAR
- KÛRDİSTAN DEVRİMCİ HAREKETİ TASFİYE VE LİKİDASYONU TASFİYE EDECEKTİR!
- BİRLİKLER SORUNUNA GENEL BİR YAKLAŞIM VE KÛRDİSTAN'DA PARTİ OLAYI (2)
- İRAK-İRAN SAVAŞINDA SON DURUM VE KÛRDİSTAN ULUSAL KURTULUŞ HAREKETİNİN KAZANDIĞI YENİ BOYUTLAR
- RESMÎ İDEOLOJİNİN İRTİCA ÇIKMAZI

XEBAT
JI BO RIZGARIYA KURDISTAN

www.arsivakurdi.org

ÎDRÎS BARZANÎ ÇÛ SER HEQIYA XWE

Endamê Polît Büro yê PDK-I'ê heval İdrîs Barzanî, li gor daxwî-yaniya PDK-I di 31.1.1987'an de ji krîza dil wefat kir.

Bê guman çuyîna İdrîs Barzanî xisarek mezin ji bo Partiya wî bû. Ji ber ku, ew gelek barê giran di vê rewşê de dabû li ser milê xwe.

İdrîs Barzanî di sala 1940'an de, li gundê Barzan çavên xwe li jî-yanê vekir. Ango, li gundê Barzan, ku ev herê m navendek ji naven-deñ berxwedana gelê Kurde, hat dinê.

Jiyan naskirina İdrîs Barzanî, rastî komara Mahabad a Kurd û rastî salên serîhildana Barzanîyan tê. Di van salan de li Kurdîstanê cara pêşîn Komarek kurd, Komara Mahabadê, li dar diket û gelê Kurd bi serbilindî meydan ji pêşerojê re dixwendin. Gelê Kurd ên qehreman, bi rumetî û rêzdarî li ber ala rengîn radiwestin û marşa netewî a Kurdîstanê, "*EY RAQÎP*" dixwendin. Lê rojên Kurd ên ronahî û serbestiyê pir dom nekir. Wan siûda reş, weke ku di dîroka gelê Kurd de gelek caran hatiye dîtin, cardin piştî xwe da gelê Kurd, û alîkariya dijminên gelê Kurd kir û zilm û zordariya dijmin di ser tevgera rizgariya gelê Kurd re girt û dijmin bi serxist.

Piştî ku kolonyalîstan komara Mahabadê hilweşandin, û gelek

rêber û qehremanên Kurd şehîd kirin. Barzanî yê nemir bi cengawerên xwe ve xwe li yekîtiya Sovyetê girt û yanzdeh salan ji welatê xwe bi dur ket. Di van yanzdeh salan de Îdrîs Barzanî bi malbata xwe ve li Bexdê û li Basra jiyana mihaciriyê jiyân. Serketina dijmin ya demî û şikestina têkoşîna gelê Kurd a ji bo demek kurt, bû sedema 11 salan jiyana mihaciriyê Îdrîs Barzanî û malbata wî. Ji yana wan a mihacirî heta bi vegera Barzanî, 1958'an dom kir.

Îdrîs Barzanî, heta bi sala 1958'an berdewamî xwendina xwe dikir. Piştî ku di sala 1961'ê de PDK li herêma Barzan dest bi şerê çekdarî kir, ew jî di nav refê partiyê de tevî şer bû û mecbûr ma dev ji xwendina xwe berde.

Sala 1961'ê, mizgîna berxwedan û şerê çekdarî dida gelê Kurd. Pêşmergeyên qehreman, ji bo stendina mafên xwe yê netewî û demokratîk, berê tîfingên xwe didan dijminên kolonyalîst û bi hebûna xwe saxbûn û jîndariya tevgera rizgariya netewî a Kurdistanê diaşkirandin (îspat dikirin). Vê berxwedanê diyar dikir, ku têkoşîna gelê Kurd, her çi qasî carna bisernekeve jî, ewê her berdevar be û wê mana xwe di stendina mafên xwe yê netewî û demokratîk de bibîne.

Salên 60'î, xof û tirs xist dilê dijminên gelê Kurd. Tevgera rizgariya netewî Kurd, bi xwîn, bi zor û bi jiyaneke (ruheke) şoreşgerî di dilê dijmin de bû xof û di xewnên wan de dibû ejderha. Lê ji bo gelê Kurd mizgîna serîhildana netewî bû; mizgîna saxberdana tevgera çekdarî a gelê Kurd bû. Her weha çiruskên agirê ve tevgerê, di parçên de bû hêvî, bû tevger û bû sedemek ji sedemên pêşketinê. Di salên 60'î de Îdrîs Barzanî gelek erkên girîng yê leşkerî û siyasî dan ser milên xwe û bû berpirsiyarê kar û kirinên girîng.

Di pêvajoka salên 70'î de Pêşmergeyên qehreman, derb li ser derbê dewleta koledara ya Iraqê dixistin. Cîh li dewleta qolonyalîst teng dikirin û ew mecburî lihevhatinê dikirin. Li hember vê cîhtengkirina han, nûnerên dewleta koledar, bi nûnerên Partiyê re destbihevduştinê dikirin û di van hevduştinan de Îdrîs Barzanî car dan gelek erkên girîng dan li ser milên xwe û lihevhatina 11 Adarê'de, di komîta pêkhatî de rolek aktif û girîng dilîst.

Di sedsalên 19-20'an de, peydabûna tevgera berxwedana netewî Kurd, bi xwe re zanîna netewî anî û hembêza gelê Kurd de gelek qehremanên siyasî û leşkerî derketin. Derketina tevgerên netewî, bi xwe re hûnana siyasî û rêxistinî jî anî û ew di pêşdeçûna têkoşîna rizgariya netewî de bû pelikek.

Di pêvajoka vê têkoşînê de, Mîr Bedirxan, Şêx Êbedulah, Şêx

Mehmut, Simko, Qazî Mihemet, Barzanî, Şêx Seîd, Seyîr Riza, Îhsan Nuri Paşa û gelek serok û rêberên din, derketin û di bin vê têkoşîna bi şeref de têkoşîyan. Û xaka Kurdistanê bi xwîna xwe ya gewez (qizil) avdan. Bi vî xwîna gewez dan diyar kirin ku, têkoşîna rizgariya netewa Kurd wê neyê windakirin û ewê mana xwe ya xas di Kurdistanek serbixwe, demoqratik û yekbûyî de bibîne. Bi vî awayî van lehengên nemir doza fîraz (miqedes) a Kurd û Kurdistanê ji paşhatiyên xwe re mîrat hiştin û çûn diyarê şehîdên Kurd û Kurdistanê.

Kongra PDK-I'ê ya 8'an, Îdrîs Barzanî ji bo komîta navendî hilbijart û erka qumandariya giştî ya partî dan wî. Piştî lihevhatina îxanetî ya Cezayirê, Partî şikest. Paşê Partî cardin di bin navê "Qiyade Miweqet" de destbi şerê çekdarî kir û xwe da ser hev. Di vê destpêkê nûh de Îdrîs Barzanî gîlek erkên aktîf dan li ser milên xwe û di navbera salên 1976-79'an de endametiya Polît Bûro ya Partiyê kir. Di kongra 9'an de (1979) cardin ji bo komîta navendî hat hilbijartin. Bû endamê Polît Bûro. Û ev erka han heta bi mirina xwe berdewam kir.

Îdrîs Barzanî berî mirina xwe bi çend mehan, di jiyana xwe ya siyasî de rolekî herî mezin lîst. Biryargirtina ji bo hevkarîyek di navbera PDK-I û YNK'de ew rolekî mezin lîst. Bê guman e, ku ev biryara dîrokî wê gelek gavên mezin ji doza Kurdî re qezenç bike. Îdrîs Barzanî bi xwe ji bo pêkhatina vê hevkarîyê berpirsiyarê PDK-I'ê bû.

Belê, kurê Mistefa Barzaniyê nemir, endamê Polît Bûro û berpirsiyarê leşkeriya giştî Îdrîs Barzanî di 31.1.1987'an de çavên xwe li jiyana girt. Kurdistan gelek keç û kur, gelek qehreman winda kirine. Îdrîs Barzanî jî yek ji wan e. Mirina Îdrîs Barzanî wê ne mirina pêşîn û ne jî ya dawî be. Têkoşîn û berxwedana lawên Kurd, wê di rûpelên dîroka gelê Kurd de bi tîpên zêrîn bîn nivîsandin û ewê tu car neyên ji bîr kirin.

Bi minasebeta wefata Îdrîs Barzanî, tevgera me bi navê Komîta Navendî û bi navê liqên xwe ji Komîta Navendî û liqên PDK-I'ê re name rêkirin, di civînên şînê de beşdar bûn û bi hemî awayî tevî xemgînî û êşa Partî û malbata wî bû.

IRAK-İRAN SAVAŞINDA SON DURUM VE KÜRDİSTAN ULUSAL KURTULUŞ HAREKETİNİN KAZANDIĞI YENİ BOYUTLAR

Yıllardır devam edegelen Irak-İran savaşı, son dönemlerde yeni boyutlar kazandı. Savaşın izlediği seyir, giderekten İran'ın üstünlüğünü daha yaygın bir şekilde kabul ettirmekte ve büyük bir ihtimalle bu uzatmalı savaşın İran lehine sonuçlanacağı kanısını güçlendirmektedir. Değişik düzey ve çevrelerdeki gözlemcilerin bu savaşın İran lehine sonuçlanacağı doğrultusundaki kanılarına neden olan olgu, son dönemlerde İran'ın Bağdat'tan sonra Irak'ın ikinci büyük kenti durumunda olan Basra'yı kuşatma altına almasından kaynaklanıyor. İran'ın yeni bir atakla Basra'ya girmesi ihtimali üzerinde duran gözlemciler, bunun Irak'taki Saddam rejimi-

nin sonu olacağı doğrutusunda birleşmekte ve konu üzerinde ciddi bir şekilde durmaktadırlar. Bölgede doğacak yeni gelişmelerin beraberinde getireceği sonuçlar üzerinde yoğunlaşan bu tartışmalara, ABD ve diğer emperyalist devletler dolaysız olarak katılmakta ve alternatif öneriler geliştirmektedirler.

ABD, Basra'nın düşmesi ve Saddam diktatörlüğünün savaşı kaybetmesi halinde, bir yandan savaşa müdahale için olasılıklar üzerinde dururken, diğer yandan da bölgedeki işbirlikçileri konumunda olan bazı Arap ülkelerini direk olarak devreye sokarak, savaşın yönünü değiştirme doğrutusunda son kozlarını oynamaktadır. İran'ın, kendisi de bir "Arap" ülkesi olan Irak topraklarına girmesi ve savaşın İran lehine sonuçlanması, bölgedeki bir çok Arap devletini zaten çoktandır rahatsız ediyordu. Bölgede büyük bir hızla yaygınlık gösteren İran'ın lehine gelişmenin bir gün kendilerini de zor bir durumda bırakacağı kuşkusunu da bu Arap devletlerinin ayrı bir kaygısı olmaktadır. Bölgedeki bir çok Arap devletin son dönemlerde savaşla ilgili aktif olarak devreye girmelerinin nedenleri bu noktalardan kaynaklanmaktadır. Bunun bir sonucu olarak, Suudi Arabistan, Küveyt ve Birleşik Arap Emirlikleri'nin ortak bir şekilde finanse ettikleri Mısır ve Ürdün ordularının bir bölümü, İran'ın Basra kuşatmasına karşı, Irak ordu birlikleri ile beraber savaşmak için Irak'a geldiler. Gelir gelmez de üstlendikleri görevi icra etmek için hemen çatışmalara katıldılar. Bu birlikler şu anda Irak askeri güçleri ile birlikte cephede İran'a karşı savaşmaktadırlar.

Sorunun özüne bakılacak olunursa, gerek ABD ve diğer emperyalist devletler ve gerekse bölgedeki işbirlikçileri savaşın yönünün değişmeyeceğini biliyorlar. Onlar için esas amaç savaşın biraz daha uzatılması ve bu arada Irak'ta Saddam diktatörlüğünün çöküşünden sonra gündemleşecek iktidar boşluğunu kendi çıkarları doğrutusunda doldurabilecek bir iktidar alternatifi yaratmalarıdır. Durum, bir yönüyle de Filipinler'de yaşanan olaylara benzemektedir. Ne var ki, Irak'la ilgili olarak gündemleşen sorunun başında, böylesi bir iktidar alternatifini bulmak sorununda çekilen zorluklardır. Halbuki Filipinler'de bu konuda hemen hiç bir zorluk söz konusu olmamıştı. Irak'a yeni bir iktidar alternatifi sorununda; en başta güney-kürdistan ulusal direniş hareketi ile Irak demokrasi güçlerinin konumu ve yeni iktidar alternatifinin İran tarafından da onay görmesi gelmektedir. Çünkü, Kürdistan Ulusal Kurtuluş güçleri ile Irak demokrasi güçleri, bu günkü aş-

mada Irak'ta en güçlü ulusal ve toplumsal muhalefetin sahibi durumunda ve birfiil savaşın içindedirler. Dolayısıyla Irak'ta gündemleşecek muhtemel gelişmelerde doğrudan söz sahibi durumundadırlar. İran'ın durumu ise daha değişiktir. İran, savaşın galibi olma sıfatıyla, Irak'ta gündemleşecek gelişmelerin kendi kontrolünde olmasını isteyebilir. Nitekim bu konuda bazı adımlar atmıştır bile. İran, gelişmelerin kontrolü altında gündemleşmesini sağlayamazsa bile, en azından yeni iktidarın İran'a düşmanlık yapmaması konusunda sonuna kadar direneceğe benziyor.

Irak-İran arasında süregelen uzatmalı savaşın son bulmasıyla birlikte doğacak gelişmelere şimdiden müdahale etmeyi amaçlayan bir çok devlet, bu doğrultuda sürdürdükleri yoğun diplomatik girişimlerini bundan bir müddet önce Küveyt'te toplanan İslam Zirvesi Konferansında doruğa ulaştırdılar. İslam Zirvesinde tartışma gündeminin tek maddesi bu madde ile ilgiliydi. İran, Zirve'nin yapılmasından önce yaptığı resmi açıklamada, Zirvenin Küveyt'te yapılması halinde konferansa katılmayacağını belirtiyordu. Buna neden olarak ta, Küveyt'in Körfez savaşında Irak'tan yana tavır takındığını ve Irak'ı İran'a karşı aktif bir şekilde desteklediğini gösteriyordu. İran'ın bu tutumundan dolayı, zirve de fazla bir şey yapamadan sona erdi. Toplantıya katılanlar, geçmişte dile getirdikleri savaşın sona erdirilmesi ile ilgili istemlerini yinelemekten fazlaca öteye gidemediler. Ne var ki, kapalı kapılar ardında bir dizi gizli ve ikili, üçlü görüşmeler, toplantının en önemli özelliklerinden biri oldu. Bu görüşmelerde en fazla üzerinde durulan nokta ise, kuşkusuz Türkiye'nin, Saddam diktatörlüğünün düşmesinden sonra Musul ve Kerkük'e yönelik olası bir işgal hareketi sorunuydu. Türkiye sömürgeci-faşist diktatörlüğünün başı Kenan Evren'in bu zirveye fiili olarak katılması, sorunun Türkiye açısından ne denli ciddi bir şekilde ele alındığını gösteren en önemli bir belge oldu. Böylece Türkiye, Musul ve Kerkük'e yönelik işgal emellerini, ABD'den sonra, Arap müttefiklerine de açtı ve bir yanıyla da onların onayını almış oldu. Irak'ın Arap aleminin bir parçası olması, dolayısıyla Türkiye'yi böylesine bir onay almaya zorlamıştır.

İslam Zirve Konferansında dikkati çeken diğer bir sorun da, FKÖ lideri Arafat'ın yoğun temaslar içinde olmasıydı. Arafat, Filistin ulusal kurtuluş hareketinin son yıllarda yaşadığı siyasi, askeri ve diplomatik kaos ortamından dolayı olsa gerek, "denizden çıkan yılan sarılırcasına" her kesle yoğun bir diyalog oluşturma

çabası içinde oldu. Arafat, özellikle de faşist Evren'le önemli (!) sorunlar üzerinde görüş alış-verişinde bulundu. Evren-Arafat görüşmesi elbette ki, ilk görüşme değildi. Daha önce de Evren ve Arafat değişik sorunlarla ilgili olarak bir araya gelmişlerdi. Ancak, bu defaki görüşmenin ayrı bir özelliği söz konusuydu. Evren, Küveyt'e giderken, Arafat'la görüşmeyi daha önceden planlamış durumdaydı. Yani, Evren'in bu konferansa katılmasının en önemli nedenlerinden biri de, Arafat'la görüşme istemiydi.

Evren ile Arafat arasında hangi sorunların konuşulduğunu bilmemekle birlikte, tahmin etmek mümkün. Ancak, görüşmelerin konusu ne olursa olsun, özellikle sömürgeci-faşist T.C'nin Güney-Kürdistan'a yönelik işgal hazırlıklarının yoğunlaştığı bir dönemde gündemleşen bu görüşmenin, FKÖ ve o'nun lideri Arafat açısından büyük bir olumsuzluk olduğunu belirtmek gerekir. Zira, hangi şart ve koşullarda olursa olsun, bir Ulusal Kurtuluş Hareketi Liderinin, sömürgeci-faşist bir devletin cumhurbaşkanıyla başka bir halkın bağımsızlık ve özgürlük savaşımını ilgilendiren sorunlarda görüşmeler yapmasını hoşgörüyü karşılamak mümkün değildir. Hele, her iki halkın ulusal kurtuluş mücadelesinin birbirlerini yakından ilgilendirdiği gerçeğini göz önünde bulundurursak, durumun vahameti daha iyi şekilde ortaya çıkar. Geçmiş dönemlerde Kürdistan devrimci hareketi bu türden olaylara karşı tepkisini sessizlikle geçiştirmekten başka bir şey yapmıyordu. Bu gün de bu eğilim genel olarak hakimiyetini sürdürüyor. Ancak, unutmamak gerekir ki, FKÖ ve liderinin bu türden tavırları Filistin ve Kürt halkının haklı mücadelelerini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu yüzden, biz, Filistin ve Kürdistan halkının ortak çıkarları gereği bu türden ilişkilerin mücadeleye hiç bir katkıda bulunmadıklarını, aksine halklarımızın mücadelesini olumsuz yönde etkilediğini belirtmeyi bir görev biliyor ve FKÖ ile lideri Arafat'ın bu tavrının hiç bir haklı gerekçesi olamayacağını belirterek, bu olumsuz tavırlarını kınıyoruz. FKÖ ve lideri Arafat, bir ulusal kurtuluş hareketi ve o'nun lideri olarak, Kürt halkının bağımsızlık ve özgürlük doğrultusunda geliştirdiği mücadeleye destek olmak zorundadırlar. Nasıl ki, Kürt halkı ve devrimci örgütleri bu desteklerini Filistin halkından ve FKÖ'de esirgemiyorsa, onlar da bu desteklerini esirgememelidirler.

Irak-İran savaşının gelinen aşamada vardığı yerden en fazla tedirginlik duyan devletlerden biri de, kuşkusuz T.C'dir. Tedirginliğin giderek boyutlanması ve Kürt sorununun artık açık bir şekilde

tartışılmaya başlanması, T.C'nin yıllardır taasupla gizlediği bu sorun üzerinde ne denli ciddi durduğunu gösteren en önemli belirtidir. Sömürgeci-faşist diktatörlüğün, özellikle son dönemlerde konu üzerinde ağırlıklı olarak durmasının en önemli nedeni, kuşkusuz, Güney-kürdistan Ulusal Kurtuluş hareketinin kazandığı boyutlardır. Son olarak I-KDP ve YNK arasında gerçekleştirilen ittifak sonucu güçlerini birleştiren Peşmerge birlikleri, Irak ordusuna ağır darbeler indirdiler. Sömürgeci-ırkçı Saddam diktatörlüğü, her gün yeni bir mevzi kaybetmek zorunda kalmaktadır. Peşmerge güçlerinin giderekten stratejik noktalara doğru yönelmeleri, Irak sömürgecilerini olduğu kadar, Türk sömürgeci-faşistlerini de rahatsız etmektedir. Bu tedirginliğin bir sonucu olarak iki sömürgeci devlet kendi aralarında biri dizi gizli ve açık anlaşmayla, Kürdistan ulusal kurtuluş hareketine karşı ortak mücadele verilmesi gerektiği üzerinde ittifaklarını oluşturmuşlardır. Elbette ki, bu anlaşma hükümlerini şimdiye kadar sadece T.C hayata geçirdi. Zira, Irak'ın sınırları ötesinde bir operasyon yapabilecek ne gerekçesi ne şartları ve ne de gücü var. Bunun için T.C, şimdiye kadar resmi düzeyde üç kez Güney-Kürdistan ulusal kurtuluş hareketine fiili olarak saldırdı.

Sömürgeci-faşist Türk ordusu, her işgal hareketinden sonra güçlerinin bir kısmını Irak'ta bırakmakta ve giderek genel işgal hareketine hazırlanmaktadır. Irak içlerinde kalan faşist Türk ordu birlikleri ise, bu günkü aşamada, özellikle Musul-Kerkük boru hattının korunmasında Irak ordu birliklerinin yanında yer almaktadır. Şimdiye kadar kamuoyuna, saldırılarla ilgili olarak yansıtılan yön, operasyonlardan sonra Türk askeri birliklerinin geri döndükleri ve Irak içlerinde Türk askeri birliklerinin bulunmadığı doğrultusunda olmuştur. Halbuki, gerçek hiç te böyle değildir. Faşist Türk ordu birlikleri, bu gün Irak içlerinde boru hattının korunmasında önemli görevler üstlendikleri gibi, zaman zaman da Irak birlikleri ve "Caş"larla birlikte Peşmerge güçlerine karşı saldırılar da bulunmaktadırlar.

T.C ve Irak sömürgecilerinin bu gizli eylemleri, dünya kamuoyundan çok dikkatli bir şekilde gizlenmektedir. Bunun yerine, T.C'nin saldırılarının açıktan yapıldığı imajı verilerek, kamuoyunun dikkati bu açık eylemlere çekilmek istenmektedir. Bununla hedeflenen esas amaç, T.C'nin Irak'taki ordu birliklerini ve onların faaliyetlerini gizlemektir. Nitekim son saldırıdan sonra yapılan tartışmalarda, bu türden saldırıların dünya kamuoyunda ciddi

tepkilere yol açtığı belirtilmiş ve bir daha bu türden saldırılara büyük ihtimalle baş vurulmayacağı belirtilmiştir. T.C, bununla, özellikle Avrupalı dostlarına şirin görünmek isteminde ve onlardan koparacağı tavizlerin hesabı içindedir. Diğer yandan da gizli-den gizliye, Güney-kürdistan güçlerine karşı saldırısını sürdürmekte ve bu konuda da herhangi bir tepki görmemektedir.

Sömürgeci-faşist diktatörlük, Irak-İran arasındaki savaşın İran lehine sonuçlanması ile birlikte Irak'ta gündemleşecek gelişmelerden ölesiye korkuyor. Güney-kürdistan ulusal güçlerinin Irak'ta ciddi bir yapıya sahip olduklarının bilincinde olan T.C, bu yapının kendi sömürgeci eğemenliği altındaki Kuzey-Kürdistan parçasını da olumlu yönde etkileyeceğini çok iyi bilmektedir. Bu yüzden de saldırıların barbarca devam ettirmektedir. Ancak, Kürdistan Ulusal Kurtuluş güçleri ve Kürdistan Peşmerge birlikleri T.C'nin bu saldırılarını boşa çıkaracak duruma çoktan gelmişlerdir. Artık "korkunun ecele faydası" yok. Ok yaydan fırlamış ve sömürgeci-faşist Türk devleti kendi sonunu kendisi hazırlamıştır. Bu durumda Kuzey-Küristan devrimci hareketinin olaylara karşı çok hassas ve duyarlı davranması gerektiğini bir kez daha belirtelim.

KÜRDİSTAN DEVRİMCİ HAREKETİ TASFIYE VE LİKİDASYONU TASFIYE EDECEKTİR!

Kürdistan devrimci hareketi, mücadele tarihinin değişik aşamalarında bir çok tehlike ile karşı karşıya gelmiştir. İlerlemesini ve gelişmesini bu tehlikelerle cebelleşme süreci içinde, ağır koşullarda sürdürmek zorunda kalmıştır. Ülkenin çepçevre düşmanla sarılı olması, sömürgeci düşmanın, emperyalizm ortaklığı içinde mevcut statüyü devam ettiriyor durumunda olması, Kürdistan devrimci hareketinin karşılaştığı ve hesaplaşmak zorunda olduğu tehlikelerin ana kaynaklarıdır. Fakat, Kürdistan devrimci hareketi daha ilk adımda bu tehlikeleri hesaplıyarak yola koyulduğundan, mücadelesini de esasta tehlikenin ana kaynakları dediğimiz güçlere karşı bir bir zemin üzerinde yükseltme ve geliştirme durumundadır. Bu yönüyle devrimci hareket tehlikenin bilincindedir. Onu açıkça görmekte, değerlendirmekte ve ona karşı mücadelesini boyutlandırmaktadır. Diğer bir ifade ile, tehlikelerin ana kaynağı olan düşman, aynı zamanda devrimci hareketin varlık koşulunu da oluşturmaktadır. Görünen düşmana karşı mücadele, devrimci hareketin bir olgu olarak ortaya çıkmasını dayatmıştır. Bundan dolayı, Kürdistan devrimi önünde seyreden tehlikelerden bahsederken, kasıt, görünen düşman ve onun saldırıları değildir.

Devrimci hareketin karşı karşıya bulunduğu tehlikelerden birincisi, yukarıda belirttiğimiz sömürgeci ve emperyalist düşman ile onların işbirlikçilerinden kaynaklanıp ve devrimci hareketi fiziki anlamda imha etmeyi içerirken, ikinci tehlike de devrimci hareketin kendi saflarında başgösteren tehlikeler ve bunların devrimci hareketi içten içe kemirmesi sorunudur.

Devrimci hareket, gelişme süreci içinde bu iki tehlikenin her türlü ile karşı karşıya gelmiştir. Ama her defasında bu tehlikele karşı kendini koruyabilmiş ve ileriki sürece daha güçlü yapılanmalarla adım atabilmiştir. Kürdistan devrimci hareketinin en son karşılaştığı tehlike ortamı ise Kuzey-Kürdistan'da bilindiği gibi 12 Eylül askeri faşist darbesi ile başlamış ve sömürgeci-faşist diktatörlüğün bu günkü saldırıları altında devam etmektedir. 12 Eylül ile birlikte Kürdistan Devrimci hareketinin önemli ve ağır yaralar aldığını geçmişte defalarca belirttik. Devrimci saflara yönelik saldırılar, bir çok devrimci ve yurtseverin fiziki anlamda imhasını beraberinde getirmiştir. Saldırıların sivri ucu bir bütün halinde Kürdistan halkına ve devrimci örgütlerine yöneltilmiştir. Türkiye sol hareketi de bu saldırılardan yeterince nasibini almıştır.

12 Eylül ile birlikte devrimci harekete yönelik saldırıların yoğunlaşması, devrimci örgütlenmelerin kendi yapılanmalarından da kaynaklanan sorunlarla bütünleşmiş ve bu günkü bilinen aşamaya gelinmiştir. Devrimci hareket, kapağı önce Orta-doğu ve oradan büyük oranda Avrupa metropollerine atmıştır. İşte Kürdistan devrimci hareketi içinde baş gösteren ve devrimci hareketin bir bütün halinde tasfiyesini hedefleyen sorunlar bu süreçte tüm çıplaklığı ile kendini dayatmıştır.

Her gericilik döneminde olduğu gibi, bu dönemde de devrimci hareketin bu tür sorunlarla karşılaşması elbetteki doğaldır. Ne var ki, hiç bir gericilik dönemi ve bu dönemin neden olduğu sorunlar, devrimci hareketin yıllardır dışıyla, tırnağıyla kazandığı mevzilerin bir anda pazarlık konusu yapılması ve uğrunda yüzlerce militanın şehit düştüğü tespitlerin tuzla buz olmasının haklı gerekçelerini oluşturamaz.

Kürdistan devrimci hareketi, öncelikle Ortadoğu pratiğinde tasfiye tehlikesi ile karşı karşıya geldi. Geçmişin "önderleri" yeni ortamda yenilginin de tesiriyle sağa sola doğru savruldu. İnançsızlık, devrimci harekete sırt çevirme, yılgınlık vb. sorunlar tüm boyutlarıyla bu alanda filizlendi. Devrimci hareketin kişiliği, prestiji ve kazanımları çok küçük hesaplar uğruna pazarlandı.

Hareketin tasfiyesi bilinçli bir şekilde gündemleştirdi. Devrimci kadrolara, yığınlığın felsefesi aşılana çalışıldı. Diğer yandan da, *“herşeyin en iyisini ben bilir, ben yaparım”* düşüncesi giderekten iflah olmaz bir komplekse büründü. Hemen akabinde yığınlığın sonucu yeni *“teoriler”* Avrupa metropollerine taşındı. Görünen o ki, 12 Eylül öncesi tohumlanan, Ortadoğu pratiğinde filizlenen bu ortam, Avrupa metropollerinde boy verip fidanlaşacak. Her şey unutulmuşa benziyor. Ne geçmiş mücadele pratiği, ne binlerce, onbinlerce devrimci-militan taban, ne ülkede halkımız üzerinde tüm vahşetiyle sürdürülen sömürü-baskı, ne şehit düşen militanlar, ne tutuklular ve ne de aileleri kimsenin tasası değil... Halbuki şehitlerin kanı henüz kurumadı, halkımızın sömürgeci-faşist baskılara karşı yükselttiği ses kulak zarlarını zorluyor, işkencede yükselen devrimci sloganlar Avrupa metropollerine kadar dalgalanıyor...

Devrimci hareket ise bunun karşısında tasfiye olma tehlikesini yaşıyor. Değerler ve kazanımlar bir bir tahrip ediliyor. Tasfiyecilik egemen mantık halini alıyor. Hiç bir şeyin müeyyidesi kalmamış durumda. Kim ne yapıyorsa yanına kalıyor. Örgütlü yapılara düşmanlık için odağı. *“Devrimci”* olabilmenin tek kıstası örgüt-süzlük!. Yeni yeni örgütlerin oluşması-oluşturulması ise siyasi bezirganlık. Değişik güç ve mihraklar, Kürdistan devriminin şu anki durumunu kontrol altına alıp, geleceği dinamitlemek için kolları sıvamış durumdadırlar. *“Kimin eli kimin cebinde belli değil”*. Gün yok ki, geçmişin bir devrimci *“önderi”* nin herhangi bir sol yayında tasfiye hareketini meşrulaştıran *“teorik”* incileri yer almasın. Gün yok ki, bir kaç kişi bir araya gelip yeni bir *“devrimci alternatif yaratmasın. Gün yok ki, Avrupa metropollerinin turistik campingleri Kürdistan devriminin ağır sorunlarının tartışıldığı”, “hareket konferanslarına”* sahne olmasın. Tüm bunlar yapılırken de büyük iddialardan, devrimden, süreci omuzlamaktan bahsetmeden geçilmiyor. Yapılanlar basit, derneksel zihniyeti aşamama niteliğinde olsa bile, iddialar çok büyük.. Kamuoyuna sunulan yanlış-yalan bilgilendirmeler, giderekten sahipleri tarafından su götürmez doğrular olarak kabul edilmekte. Bunlara inanılmakta. Nedenlerinin bilinmesine rağmen, açıklamakta güçlük çekiyor insan. Bir hastalık olduğu inancı yaratıyor insanda. Adına *“toplumsal şizofreni”* mi demek lazım?

Ülke insanlarının ise yaşanan bu durumdan haberleri yok. Doğrusu da kimseyi pek ilgilendirmiyor. İnsanlar yaşayabilmenin ve

varolabilmenin onurlu kavgasını veriyorlar. Avrupa'da tartışılan, orada gündemleşen hiç bir şey ülke insanlarının ilgi alanlarına girmiyor. Giremez. Örgütlenme adına, örgütlenmenin likide edildiği, birlik adına birliklerin tasfiyeye uğratıldığı, devrim ve mücadele yerine, günlük yaşam için uğraş ve pasifizmin egemen bulunduğu bir mantık nasıl ülke insanının ilgi alanına girebilsin ki? Nasıl onların dikkatini çekebilirsin ki?

Ama aşılacak. Bu süreç de aşılacak. Tüm olumsuzluklara, umutsuzluklara, yılgınlıklara ve devrimci hareketin bilinçli tasfiye eylemine rağmen... Ağır sömürgeci-faşist baskı ve sömürüye rağmen!.. Tüm bu tehlikelerle mücadele içinde ve onlarla haşır-neşir olarak!. Tüm geçmiş kazanılmış mevzilere sahip çıkılarak! Onlara daha ileri mevziler kazandırarak! Yaşamla bütünleştirerek! Her karanlık gecenin sonu aydınlıktır, bu aydınlık güne alnında siyah lekelerle çıkmanın günahı ise ağırdır. . Yüzlerce şehit, sakat bırakılmış militan, genç gelinler ve öksüzlerin vebalinin altından çıkmak sanıldığı kadar kolay değildir. Kürdistan devrimci hareketi tüm bu ağır koşullarına rağmen kök salacaktır. Kimsenin bundan kuşkusunu olmasın. Tasfiye ve likidasyon da Kürdistan devrimci hareketinin gelişmesini engelleyemeyecektir!...

★

BİRLİKLER SORUNUNA GENEL BİR YAKLAŞIM VE KÜRDİSTAN'DA PARTİ OLAYI (2)

PARTİ SORUNUNA GENEL TEORİK YAKLAŞIM:

Yazımızın birinci bölümünde de değindiğimiz gibi, birlikler/ittifaklar sorunu, her ülkede, devrimin önünde duran ve çözülmesi gereken temel sorunlardan biridir. Her ülkenin somut tarihi koşullarının o ülke devriminin alacağı şekil üzerindeki belirleyiciliği genel bir doğrudur. bundan hareketle herhangi bir ülkede ulusal devrim veya toplumsal devrim aşamalarının yaşanıyor olması, bu devrimlerde çözümü zorunlu olan birlikler/ittifaklar sorununun öneminde herhangi bir değişikliğe neden değildir. Zira, günümüzde her iki devrim aşaması birbirine bağlı oldukları gibi, devrimden yana güçlerin ortak bir savaşım cephesi içinde yer almaları da bir zorunluluk olarak kendini dayatmaktadır. Bu birlik-telik gerçekleştirilmeden devrimin başarıyla açlandırılması

mümkün değildir.

Kuşkusuz, birlikler sorununu bu genel yaklaşım çerçevesinde ve tek düze bir olgu olarak ele almak mümkün değildir. Birlikler/ittifaklar sorununun çözümü, bu genel çerçeveye içinde mümkün olabileceği gibi, çok daha karmaşık bir süreci de takip edebilir. Devrimci mücadelenin yaşadığı evrelere uygun ve ona denk düşecek bir birlik/ittifak düzeyi olmadan, devrimci mücadelenin mesafe katetmesi olanaklı değildir. Bundandır ki, mücadelenin yaşadığı evrelere uygun birlikler yaratmak devrimci güçlerin görevidir. Her ülke devriminde yaşanan devrim sürecine denk düşen birlik/ittifakların doğru bir şekilde gündemleştirilmesi, özelden ülke devrimine, genelde de dünya devrimci sürecine katkının bir gereği ve bunların yararınadır.

Birlik/ittifaklar sorununda sunmaya çalıştığımız genel perspektif içinde, Kürdistan devriminde acil olarak kendini dayatan parti sorununa geçmeden önce, devrimci bir parti ile genel olarak birlik/ittifaklar sorunu arasındaki dolaysız bağa kısaca değinmekte yarar vardır. Genel bir kavram olarak parti, ister ulusal kurtuluş sürecinde, isterse toplumsal kurtuluş aşamasında birlik düzeyinin en üst aşamasıdır. Hernangi bir toplumsal sınıfın genel düşüncesi etrafında, bu sınıfın birliğini kendi çatısı altında sağlayan parti, toplumsal olaylarda, çıkarlarını savunduğu sınıfın savunuculuğunu yapan modern tarzda bir organizasyon olarak kendini dayatır. Örneğin, toplumsal kurtuluş yani sosyal devrim aşaması yaşayan ülkelerde, toplumsal yapıda yer alan sınıflar, kendi politik organizasyonlarıyla, yaşanan süreci kendi lehlerine dönüştürme çabası içindedirler. Bu tür ülkelerde işçi sınıfı partisi yanında, burjuvazinin de değişik düzeylerde politik örgütlerinin var olması, yukarıda belirttiğimiz nedenlerden dolayıdır. Toplum yasalarının bir gereği olarak, yeniden ve ileriye dönük eylemden yana bir düşüncenin başarısının kaçınılmaz olduğu bilinen bir gerçektir. Eskiye karşı ve eskinin tüm gerici ilişkilerinin yerine, yeniden ve ilerici ilişkilerden yana olan sınıfların ve bu sınıfların politik örgütlerinin yeni yaşam tarzını belirlemede tek alternatif durumunda oldukları dünyada bir çok örnekleriyle kanıtlanmış durumdadır. Örneğin, Çarlık Rusyasında işçi sınıfı ve geniş emekçi katmanlar, Lenin'in bütün bir siyasi yaşamının büyük bir bölümünü oluşturmalarına ayırdığı Bolşevik Partisi gibi bir partiye sahip olmasalardı, büyük 17 Ekim devriminin gerçekleşmesi herhalde mümkün olmayacaktı.

Toplumsal kurtuluş evresini yaşayan ülkelerde, burjuvaziye ve onun değişik biçimlerindeki iktidarlarına karşı mücadeleyi yükselten işçi sınıfı partileri sadece mensubu oldukları sınıf için savaşmazlar. Onlar, aynı zamanda toplumda sömürülen ve baskı altında tutulan tüm toplumsal katmanlar için savaşır. Zira, işçi sınıfı partileri savaşım hedeflerinde sömürsüz bir toplum için mücadele etmek zorundadırlar. Bu durum, sömürden zarar gören tüm toplumsal katmanların çıkarlarının işçi sınıfı ile aynı paydada olduğunu gösterir. Ne var ki, işçi sınıfının bu toplumsal katmanlara adı geçen gerçeği kavratması, işçi sınıfı partilerinin ittifak anlayışına, bu konuda gösterecekleri beceri, esneklik ve özveriye bağlıdır. Bunlardan da önemlisi, kendi ülkesini ve somut koşullarını iyice özümlemesine bağlı bir olgudur. Sosyalizm ile kapitalizm arasındaki tarihi mücadelede iki temel sınıf durumunda olan proleterya ve burjuvazi, bu ara katmanları saflarına çekebilmek için her alanda olduğu gibi bu alanda da yoğun bir mücadele içindedirler. Proleterya partisi devrim sürecinde tüm emekçilerin çıkarlarını inatla savunduğu gerçeğini açıklamak ve bu doğrultuda attığı pratik adımlar suretiyle, bu kesimlerin güvenini kazanabilirse, devrimde muzaffer güç durumuna gelebilir. Aksi taktirde, burjuvazi egemenliğini sürdürmeye devam eder. İşçi sınıfı partileri, bunun için, genel olarak geniş emekçi yığınlarla sömürü düzenine son vermek için cephe politikasını öne sürerler. Toplumun demokratikleşmesi bu tür cephelerin genel hedefidir. Böylesi bir demokratik düzen oluşturulduktan sonra ise, sosyalizme kesintisiz bir biçimde geçmek ve sömürsüz, sonuçta sınıfsız bir toplum oluşturma görevi ise, işçi sınıfı partilerine düşer. Bütün bunlar, genel teorik doğrulardır. Bu teorik doğruların maddi yaşamla bütünleşmesi ve bu bütünleşmede izlenecek süreç ise her ülkenin içinde bulunduğu ekonomik, siyasal, sosyal vb. somut durumlara bağlıdır.

İşçi sınıfı partilerinin genel olarak birlik sorunu ile olan ilintisinin bir yanı budur. Diğer bir yanı da, işçi sınıfı ve sosyalist hareketin birliği sorunudur. Bilindiği gibi, tarihi gelişim süreci içinde işçi sınıfı hareketiyle sosyalist hareketin ortaya çıkışları aynı döneme tekabül etmezler. İşçi sınıfı toplumsal bir sınıf olarak, kapitalizmin henüz başlangıcında ortaya çıkar. Buna karşın sosyalist hareketin ortaya çıkması ve gelişmesi, daha sonraki evrelere tekabül eder. İşçi sınıfı partileri, bu iki hareketin birliğini sağlamak zorundadırlar. İşçi sınıfı hareketiyle sosyalist hareketin birli-

ği ve giderek parti çatısı altında bütünleştirilmeleri, işçi sınıfı partilerinin kendi iç yapılarında yaşamaları gerekli bir birlik sürecidir. Bu birlik sürecinin de başarıya ulaşması, yine ülkenin somut-tarihi koşullarına bağlıdır. Bir çok ülkede işçi sınıfı hareketi çoğunlukta sosyalist hareketle bütünleşerek, devrimi gerçekleştirmiş olmasına rağmen, bir çok ülkede de bu birliktelik sağlanamadan, sosyalist hareket işçi sınıfı hareketiyle bütünleşmeden devrimi gerçekleştirmiş ve devrimden sonra bu bütünselliği sağlayabilmiştir.

Toplumsal kurtuluş sürecini yaşayan ülke devrimleriyle, ulusal kurtuluş sürecinde bulunan ülke devrimleri arasında bir nitelik farkının olduğu bilinmektedir. Birincisinde, burjuvazinin devlet cihazı aracılığıyla toplumun en geniş kesimleri üzerinde oluşturduğu sömürü ve baskı mekanizmasına karşı bir iktidar mücadelesi söz konusu iken, ikincisinde, tüm bir ulusun yabancı egemenlik altından kurtuluşu; eğer sömürge bir ülke söz konusu ise, ülkenin bağımsızlığı söz konusudur. Ülkenin bağımsızlığı, ulusun kurtuluşu ve halkın özgür yapıya kavuşturulmasında ifadesini bulan bu tür devrimlerde, devrimin ilk aşaması Ulusal Demokratik Devrimdir. Tarihi olarak değerlendirildiğinde Ulusal Demokratik Devrimlerin, ille de sosyalist bir topluma geçişi sağlayacakları zorunludur diye bir kayıt yoktur. Yalnız, özellikle sömürge ülke devrimlerinin ülkelerin bir iç sorunu olmaktan çıkması ve sömürge-ler genel sorunu ile dünya proleter devrimlerinin bir parçası haline gelmesi ile birlikte, Ulusal Demokratik Devrimler, mücadele sürecinde yeni bir nitelik kazanmışlardır. Bu nitelik, devrimin halkçı özüdür. Ulusal demokratik devrimlerin başarıyla sonuçlanması ve geldiği yerde kalmayarak daha da ilerlemesini ön gören bu halkçı öz, sömürge ülke devrimlerinde Ulusal Demokratik Halk Devrimi şeklinde kendini ifade etmiştir. Devrimin halkçı özü ile birlikte, Ulusal Demokratik devrimin kesintisiz bir şekilde sosyalist bir toplumu inşa etme sürecine girdiği ve genelde devrimi gelinen aşamada bırakmayarak; süreç içinde geriye dönüşe ve yeni bağımlılık ilişkilerine mahal vermediği bir çok sömürge halkın devriminde kanıtlanmıştır. Ulusal Demokratik devrimin, halkçı özle bütünleştirilmesi ve sosyalist inşa sürecini kesintisiz bir şekilde sağlayabilmesi bu devrime öncülük eden güçlerin durumuna bağlıdır. Eğer, devrime öncülük eden güçler arasında bu devrimle yetinip devrimin diğer aşamalarına karşı olan güçler ağırlıktaysalar, doğaldır ki, bağımsızlığına yeni kavuşmuş de-

mokratik ÷lke s÷reç içinde yeni bağımlılık tehlikeleriyle karşı karşıya gelecektir. Bunun aksi taktirde ise, devrim tüm aşamalarıyla tamamlanıp, sonuçlandırılırsa yeni bağımlılık tehlikesi ve bunun getireceğı sakıncalar da baştan itibaren ortadan kalkmış olur. Ulusal Demokratik devrimden sonra gündemleşecek olan bu sorunlar,devrime öncülük eden politik yapıların güç dengesine uygun bir şekilde gelişimini sürdürür. Bu tür ÷lke devrimlerinde, devrimin gerçekleştirilmesi için birlik/ittifak sorunları daha karmaşık bir süreç izler. Çünkü, sömürge ÷lke devrimlerinde yaşanması gerekli olan her devrim aşamasına uygun bir ittifak/birlik düzeyi kendini dayatmaktadır. O halde, bu tür ÷lkelerde ilk etapta sağlanması gereken birlik düzeyi nedir? Bunun açıklanması gerekiyor.

Sömürge ÷lke devrimlerinde parti birliğı de dahil olmak üzere her türlü birlik/ittifak düzeyini belirleyen olgu, ÷lkenin somut koşullarıdır. Ulusal kurtuluş hareketini başarıyla sonuçlandırmak için, devrim sürecinde bir çok güç ortaya çıkabilir. Bunların tümü veya bir kısmı kendini işçi sınıfı partileri olarak adlandırabilecekleri gibi, böylesi bir parti olmayabilirler de. Bunun aksi de mümkündür. Bir çok sömürge ve yarı-sömürge ÷lke devrimlerinde yaşandığı gibi devrime öncülük eden güçlerden bir kısmı işçi sınıfı partileri olarak mücadeleyi omuzlamışlarken, bir kısmı da devrimci-radikal güçler olarak devrimci süreci başarıyla sonuçlandırmışlardır.

Örneğın Vietnam'da devrim, işçi sınıfı partisi tarafından başarıyla sonuçlandırılmıştır. Vietnam'da işçi sınıfı partisi mücadelede alternatif bir güç olduğunu, ÷lkenin somut koşullarından çıkarmıştır. Bu koşullarına uygun cephe politikasını gündemleştirmiş ve sonuçta muzzafer bir güç haline gelmiştir. Fakat, nasıl ki, her ÷lke devrimi o ÷lkenin iktisadi, siyasi, sosyal vb. alanlardaki somut gerçekliğı üzerinde yükselip boy vermek zorundaysa, değışik ÷lkelerde işçi sınıfının devrim üzerindeki etkinliğı ve devrime öncülük etme sorunu da, her ÷lkenin yukarıda belirttiğimiz şartlarına göre kendini dayatır. Ülkenin yaşadığı somut gerçeklere uymayan bir örgütlenme biçimi, teorik olarak doğruluğı ne denli tartışma götürmez olursa olsun pratik yaşamda hiç bir şey ifade etmez. Maddi yaşamın somut pratiğinde ayakları üzerine oturmayan bir teori yaşamı ileriye götürmez. Bu yönüyle herhangi bir ÷lke devriminde yaşanan devrimci süreci bir başka ÷lkenin devrimci sürecine tıpatıp uygulamak mümkün değildir. Devrimlerin

örgütlenmesinde olduğu gibi, devrimi örgütleyecek olan parti veya bu düzeydeki bir organizasyon sorununda da, her ülkeye uygulanabilecek ortak bir formül kimse tarafından sunulmamıştır. Önemli olan genel evrensel doğrulardır. Bu doğrulardan hareket etmektir. Evrensel doğruların değişik ülke koşullarına uygun bir biçimde gündemleştirilmesi ise, o ülke devrimci güçlerinin sorunudur. Burada ele alınması gereken konu ise, ülkenin kendi gerçekliğidir. Yani o ülkenin ekonomik, sosyal, toplumsal, kültürel vb. yapısıdır.

Sömürge ve yarı-sömürge bir çok ülke devriminde devrime öncülük sorununda işçi sınıfı partilerinin yerine devrimci-radikal güçlerin ön plana çıktığı bir çok örnek te mevcuttur. Örneğin Latin Amerika ve Afrika'daki bir çok yarı-sömürge ve sömürge ülke devrimine, bu ülkelerdeki devrimci-radikal güçler öncülük etmişlerdir. Bu güçler de birinci örnekte olduğu gibi, ülkelerinin somut koşullarına uygun bir programla yola koyulmuşlar ve bunun sonucu olarak devrimde muzaffer güçler durumuna gelmişlerdir. Devrimin başlangıç aşamalarında işçi sınıfının devrime öncülük misyonunu dışılamayan bu güçler, salt olarak birer işçi sınıfı partisi olduklarını da belirtmemişlerdir. Daha geniş bir perspektif, devrimci-radikal bir program etrafında ve sosyalistlerin öncülüğünde bir örgütlenme düzeyi ile devrimden yana tüm güçleri saflarında toparlamayı başaran bu güçler, böylelikle ittifaklar sorununu da bir yönüyle kendi bünyelerinde çözümlenmişlerdir. Ne var ki, bu devrimler sürecinde kendini "komünist partisi" veya "işçi sınıfı partisi" ve benzeri isimlerle tanımlayan bir çok parti veya güç, bu devrimlere öncülük etmek bir yana, devrimci mücadele sürecinin sürekli gerisinde kalmışlardır. Gelişen olaylara ancak takipçi olarak iştirak edebilmişlerdir. Bu türden partilerin ne denli komünist oldukları ve işçi sınıfı ideolojisini ne denli rehber edindikleri ayrı bir tartışma konusu ama, programatik olarak hareket edilen noktanın parti konusunda genel teorik yaklaşım çerçevesinde ele alındığı ve bu yaklaşımla ciddi sayılabilecek herhangi bir çelişki arzetmemesinin doğruluğu da bir o kadar gerçektir. Genel teorik saptamalardan hareket etmenin, salt başına yeterli olmadığı bu tür ülke devrimlerinde kendini kanıtlamıştır. Önemli olan yan, bu genel teorik saptamaların ülkenin somut koşullarına uygun bir konumda ele alınmasıdır. İşte bu konuda daha gerçekçi davranan güçler devrimlerinin öncüleri durumuna gelmişlerdir. İşin can alıcı noktası ise, devrimden önce "küçük bur-

juva hareketleri” “maceracı” ve benzeri terimlerle tanımlanan devrimci-radikal sol, hem devrimi gerçekleştirmiş ve hem de devrimden sonra ülkelerinde sosyalizme kesintisiz bir biçimde geçişin öncülüğünü de üstlenmişlerdir. Ülke şartlarının olgunlaşması ile birlikte kendilerini rahat bir şekilde dönüşüme uğratmış ve devrim öncesinde kendilerine yönelik bir sürü suçlamaların sahibi “komünist” ve “işçi sınıfı partileri”ni de kendi bünyelerine alarak, onlara yol göstericilik yapmışlardır. Bu konuda, genelde Latin Amerika’daki devrimci mücadele süreci ve özelde Küba devrimi zengin deneylerle doludur. Elbette Latin Amerika ve Küba’nın bir takım özgün koşulları, sorunun bu şekilde ele alınmasının temel nedenidir. Ancak, günümüzde hala yaygın bir şekilde belirtildiği gibi bu alandaki gelişmelerin istisnai bir durum arzettiği belirlenmesine katılmak mümkün değildir. Zira, aynı ve benzer türden gelişmeler dünyanın başka alanlarında da kendini göstermiştir. Afrika’nın birçok sömürge ülkesinde, ulusal kurtuluş mücadelesine öncülük komünist ve işçi sınıfı partileri tarafından yapılmamıştır. Bir çok kurtuluş hareketine öncülük eden güçler kendilerini böylesine bir parti olarak ta ilan etmemişlerdir. Ancak ulusal kurtuluş mücadelesini başardıktan sonra, ülkelerinde demokratik dönüşümleri hızlandırmayı ve sosyalist bir toplumu inşa etmeyi de yine bu güçler üstlenmişlerdir. Aynı şekilde Afganistan’da da benzeri gelişmeler günümüzde dahi söz konusudur. Afganistan Demokratik Halk Partisi’nin durumu bu yönüyle incelenmeye değer bir özellik taşımaktadır. ADHP, gerek program ve gerekse diğer yönleriyle, mevcut normlar içinde algıladığımız biçimdeki bir işçi sınıfı partisi değildi. Bu gün de bu özellikte değildir. Mücadelesini devrimci-demokrat bir program ışığında sürdüren bu parti, şu anda Afganistan’da demokratik dönüşümleri hızlandırıp, sosyalist bir toplum aşamasına kesintisiz bir şekilde geçiş için uğraşan tek güç olduğunu iddia etmektedir. Eğer Afganistan’da bu yönde bir çaba varsa, gerçekten de bu çabanın taşıyıcısı ve öncüsü ADHP’dir. Çünkü bu partinin dışında başka bir gücün, Afganistan’da bu gün yaşanan süreçte varlığı söz konusu değildir. (Burada ele aldığımız nokta, parti olayı ile alakalı olduğundan, Afganistan’daki “devrimin” durumu üzerine tartışmadığımızı belirtelim.)

Yukarıda belirtmeye çalıştığımız genel çerçeveden hareketle, birlik/ittifaklar sorunu ve bunların en üst aşaması olan parti sorununda bir sonuca gitmek mümkün. Buna göre, gerek toplumsal

kurtuluş mücadelesinde ve gerekse de ulusal kurtuluş mücadelesi sürecinde birlik/ittifak sorununun çözümü, genel evrensel doğrularla birlikte bu doğruların tek tek ülkelerin somut koşullarına gerçekçi bir şekilde uyarlanmasıyla mümkündür. Özellikle parti sorunu ve devrimittifakçı güçleriyle çeşitli düzeylerde oluşturulması gereken birlikler sorunu da ancak bu şekilde çözümlenebilir. Devrimci mücadele sürecinde, bir çok ülkenin somut koşulları sonucu bir işçi sınıfı partisinin mücadelenin öncülüğünü üstlenmesi ve asgari programa uygun bir cephe politikasıyla devrimden yana en geniş kesimleri devrimci mücadeleye mobilize etmesi söz konusu olduğu gibi; sosyalistlerin öncülüğünde ve geniş emekçi kesimleri saflarında örgütleyerek ulusal kurtuluş hareketini devrimci bir tarzda omuzlamayı hedefleyen radikal bir sol parti veya örgütün öncülüğü de söz konusu olabilir. Ulusal kurtuluş hareketinin toplumsal kurtuluş hareketi ile bütünleşmesi ise tamamen, geniş tabanlı hareketi yönlendiren önderliğin sorunudur. Bu önderlik tutarlılık ve mücadele sürecinde göstereceği yetkinliğe doğru orantılı olarak, ulusal kurtuluşu toplumsal kurtuluşla bütünleştirebilir.

Olaya bu yönüyle yaklaşıldığında, Kürdistan'da parti sorununun çözümü için de, ülkenin içinde bulunduğu somut koşulların belirleyici olacağı açığa çıkar. Ülkemizde yaşanan süreç ve bu sürecin nedenselleri açıklığa kavuşturulduğu ölçüde, parti ve diğer benzeri sorunlara net bir yaklaşımla çözüm getirmek olanaklı olacaktır. Aksi taktirde, bazılarının yaptığı gibi bir program, bir isim ve birkaç militan kadronun bir araya gelmesiyle ne bir "*işçi sınıfı partisi*" ne "*öncü partiler*" ve ne de "*sosyalist*" partiler oluşturulamaz. Aynı şekilde bu türden örgüt ve "*partilerle*" ne ulusal kurtuluş hareketi örgütlenilebilir ne de ulusal kurtuluş ile toplumsal kurtuluş arasındaki diyalektik bütünsellik sağlanabilir. Belirtmek gerekir ki, bu şekilde bir çıkış için kolay yönünü tercih etmek anlamındadır. Genel bir takım teorik belirlemelerle süslenmiş olsalar bile, maddi yaşamla bütünleşmekten uzaktırlar. Çünkü ülkenin ve ülke devriminin içinde bulunduğu koşulların temel alınması yerine, genel bir takım belirlemeler temel alınarak yola çıkılmaktadır ki, bu da terim yerindeyse "*şablonculuk*" tur.

Buraya kadar kaba hatlarıyla, birlik/ittifak ve parti sorunu ile ilgili olarak genel bir çerçeve sunmaya çalıştık. Bu çerçevenin her ülkenin kendi somut koşullarına uygun bir biçim alacağını belirledik. Bunların başında da, ülkelerin sosyo-ekonomik, tarihi, po-

litik, kültürel vb. koşullarının geldiğini vurgulamaya çalıştık. Sunulan bu genel çerçeve içinde, kendi somutumuzla ilgili gerçeklikleri ve bunlara uygun bir örgütlenme düzeyini ortaya çıkarmak için, ülkemizde yaşanan süreci, genel hatlarıyla da olsa belirtmek gerekiyor.

KÜRDİSTAN DÖRT PARÇAYA BÖLÜN- MÜŞ SÖMÜRGE BİR ÜLKEDİR:

Ülkemiz Kürdistan, tarihi gelişim süreci içinde bir çok kez parçalanmaya tabi kılınmış ve son olarak 1923 Lozan emperyalist-sömürgeci antlaşmasıyla dört parçaya bölünerek uluslararası bir sömürge statüsüne getirilmiştir. Ülkenin her bir parçası dikenli teller ve mayın tarlalarıyla diğer parçalardan zorla ayrılmıştır. Sömürgeci devletlerin her türlü zor ve terör eylemiyle gerçekleştirilen bu duruma uygun bir şekilde Kürdistan parçaları arasında iktisadi, sosyal ve siyasal ilişkiler de yok edilmeye çalışılmıştır. Kürdistan'ın dört parçası arasındaki doğal olan bu ilişkileri ortadan kaldırmayı amaçlayan sömürgeci devletler, bununla Kürt ulusunun ve ülkesinin birlik ve bütünlüğünün tüm canlı dinamiklerini tahrip etmeyi ve parçalamayı amaçlamaktadırlar. Bu durum, Kürdistan'daki mevcut somut durumu bir bütünsellik içinde incelemenin önünde önemli bir engel oluşturuyor. Sorunu karmaşık ve çok yönlü bir hale getiriyor. Diğer tüm sorunlarda olduğu gibi, ülkenin somut koşullarının tahlil edilmesinde ve siyasî önderlik sorunda da doğal olarak şu sorunla karşılaşılıyor; Her parça kendi başına ve bağımsız olarkmı ele alınmalı, yoksa Kürdistan bir bütün olarak mı ele alınmalıdır?

İnancımıza göre Kürdistan'ın dört parçası birbirinden ayrı ve bağımsız bir şekilde ele alınamaz. Buna karşın ülkemizin dört parçaya bölüldüğü ve her bir parçanın ayrı ayrı sömürgeci devletlerin egemenliğinde bulunduğu, bunun da bir sonucu olarak her parçada -belirleyici düzeyde olmasa bile- ayrı ekonomik ve toplumsal süreçlerin yaşandığı gerçeği de gözardı edilemez. Buradan hareketle sorunun çözümü için iki yöntem sözkonusu olabilir;

- 1-Parçalardan bütüne gitmek,
- 2-Bütünden parçalara uzanmak.

Ülkemizin içinde bulunduğu somut duruma uygun düşen yön-

tem, bize göre birinci yöntemdir. Bulduğumuz alandan hareket etmek ve bütünü hedeflemek esas olmalıdır. Parçalardan bütüne giderken, bilinmesi gereken bazı noktaları şöyle sıralamak mümkündür.

Bu güne kadar sömürgeci güçlerin tüm engellemelerine rağmen şu veya bu parça arasındaki ekonomik, sosyal ve siyasal vb. ilişkiler kesilmemiş, yaşanan sürece uygun düşecek bir şekilde devamlılığını korumuştur. Özellikle sosyal ve siyasal ilişki ve bağlar günümüzde, tüm engellemelere rağmen hala oldukça güçlü bir durumdadır. Her parça diğer parçalardan ekonomik, sosyal, siyasi vb. yönlerden etkilenmektedir.

Kürt ulusu, parçalanmış bir ulustur. Genel olarak uluslaşma sürecine girdikten sonra son parçalanmışlık durumuna gelmiştir. Yakın yıllara kadar sömürgeci devletlerin sınırlardaki denetimleri bu günkü kadar güçlü değildi. Kürdistan'da uluslaşma süreci, bu günkü koşullarda sömürgeci tahakküm altında devam ediyor. Henüz sonuçlanmış değil. Kürdistan devrimine ilişkin tüm sorunlarda olduğu gibi, parti sorununda da Kürt ulusunun tek bir ulus ve ülkesinin de -parçalanmış ta olsa- tek bir ülke olduğu gerçeğinin gözardı edilemeyeceğinin inancındayız. Kendi parçamızdan hareket etmek ise, ülkenin içinde bulunduğu somut koşulların dayattığı bir zorunluluktur.

Kürdistan, emperyalizm ve sömürgeciliğin boyunduruğu altında olan klasik türden sömürge bir ülkedir. Genelde Kürdistan'da hakim üretim biçimi yarı-feodal'dir. Üretim güçleri ile üretim ilişkilerinin genel gelişme düzeyi buna uygun olup, dört parçada (bazı farklılıklar olsa bile) aşağı yukarı aynı aşamadır. Ekonomik faaliyetin temeli tarım ve hayvancılıktır. Ağır sanayii ise hemen hemen yok sayılabilecek bir düzeyde iken, sanayii'nin diğer kolları da sömürgeci devlet teşekkülleri durumundadırlar. Nüfusun büyük bir çoğunluğu (% 70-80) kırsal alanda yaşamaktadır. Bu durumu ile Kürt ulusu köylü bir ulus olma özelliğine sahiptir. Kürdistan ekonomisi, kapalı ekonomiden açık pazar ekonomisine doğru bir geçiş sürecindedir. *Bunlara bağlı olarak iktisadi ve sosyal alanda da bir geçiş süreci yaşanmaktadır.*

Kürdistan'da genel anlamıyla, ekonomim ve sosyal alanda bir geçiş sürecinin yaşanıyor olması, siyasi örgütlenme anlamında da kendini dayatmaktadır. Yaşanılan karmaşık dönem, kendi örgütlenmesini de çok daha karmaşık bir düzeyde gündemleştirmektedir. Ulusal kurtuluş hareketinde proleteryanın partisi mi, yoksa

yurtsever bir parti mi sorusundaki düz mantık, yaşanan bu geçiş sürecinde ayakları üstüne oturamıyor. Koşullar, kendi örgütlenmesini dayatıyor. Bu yüzden geçiş sürecinden bahsedilirken, bu konunun iyice kavranması lazımdır. Çünkü, adı geçen süreç, mücadelenin kazanacağı boyutlar üzerinde kesin olarak söz sahibi durumundadır. O halde geçiş süreci nedir? Önce bunu açmaya çalışalım.

YARI-FEODAL YAPI VE GEÇİŞ SÜRECİ

Ücretli Emek ve Sermaye adlı eserinde Karl Marks şöyle diyor; *“Demek ki, insanların, içinde buldukları toplumsal ilişkiler, toplumsal üretim ilişkileri, maddi üretim araçlarındaki, üretici güçlerdeki değişme ve gelişme ile birlikte değişir. Yepyeni bir görünüm kazanır. Üretim ilişkileri bir bütün halinde toplumsal ilişkiler denilen şeyi, toplumu ve özellikle, belirli bir tarihsel aşamadaki bir toplumu, özgün, ayırdedici nitelikte bir toplumu oluşturur. Antik toplum, feodal toplum, burjuva toplum, her biri aynı zamanda, insanlık tarihinde özel bir gelişme aşamasını belirten, bu türden üretim ilişkileri bütünü oluştururlar.”*

Bu alıntıya, bu günkü koşullarda sosyalizmi de eklersek, insanlık tarihinin şimdiye kadar beş toplumsal düzen gördüğünü tespit edebiliriz. İlkel Komünal topluluk, Köleci toplum, Feodal toplum, Kapitalist toplum ve Sosyalist toplum. Denilebilir ki, bu gün ilkel komünal topluluk ile köleci toplumdan artık hiç bir eser kalmamıştır. Feodal toplum ise, Kapitalizmin dünya çapında elde ettiği egemenlikle birlikte dağılmış, günümüzde ancak dünyanın belli bazı bölgelerinde kendini gösteren, tamamiyle silinmeye yönelik bir toplum yapısı durumundadır. Çağımızda sosyalizm ve kapitalizm arasındaki mücadele süreci ise henüz tam anlamıyla kapanmış değildir. Bu iki sistem arasında toplumsal yaşamın hemen her alanında keskin bir rekabet ve derin bir çatışma söz konusudur. Dünyaya hala bu iki sistem egemen durumdadırlar. Kapitalizm genel olarak gerileme, çürüme ve yok olma sürecini yaşamaktadır. Buna karşın sosyalizm, sürekli olarak gelişme ve giderekten bir *“dünya sistemi”* haline gelme yönünde ilerlemektedir. Daha şimdiden sosyalizm, dünyanın üçte biri üzerinde egemenliğini kurmuş durumdadır. Tarihsel gelişmenin yönü ekonomik, sosyal, politik, kültürel vb. olarak kapitalizmden sosyalizme doğru bir süreç izlemektedir.

Gerek dünya çapında, yani evrensel anlamda olsun, gerekse de tek tek ülkelerdeki toplumlarda olsun, her toplumsal düzenin te kabül ettiği bir ekonomik, sosyal ve politik temel yapı vardır. Bunu biçimlendiren temel olgu ise, o toplumun sahip olduğu üretim biçimidir.

Yaşanılan her toplumsal düzen kendine özgü bir üretim biçimi lie şekillenmiştir. İkel komünal toplumun üretim biçimi kendi karakterine uygundur. Bu toplulukta üretim biçimi; insanlar ile doğa arasındaki ilkel, kaba, dolaysız ve yalın ilişkiler ile topluluk üyelerinin kendi aralarındaki bölüşüm ve tüketim ilişkilerinin niteliği tarafından belirlenir. Topluluk üyeleri fizyolojik gereksinimlerini karşılamak ve kendi nesillerinin devamı için doğa ile ilkel ve sert bir mücadele vermek zorunda kalmışlardır. Ekonomik faaliyetin temelinde avcılık, toparlayıcılık ve benzeri eylemler yatar. Üretim aletleri son derece ilkel ve basittir. İnsanlar doğa tarafından olgunlaştırılan ve hazır durumdaki maddeleri bulup, elde ederek geçinirler. Teknik ve toplumsal gelişme düzeyi son derece ilkel ve basit bir düzeydedir. Toplumsal ilişkiler, insanlarla doğa arasındaki iç içe olan ilişkilerdir. İkel komünal toplum sömürü ilişkilerine dayanan bir topluluk değildir.

İkel komünal topluluktan sonra insanlık köleci topluma ayak basmıştır. Köleci toplumun da kendine özgü bir üretim biçimi vardır. Bu toplumun üretim biçimini belirleyen olgu, mülkiyete konu olan ve birer üretim aracı olarak alınıp-satılan köleler ile köle sahipleri arasındaki ilişkiler ve kölelerin maddi servetleri üretmeleri esnasında ortaya çıkan üretim ilişkileri tarafından belirlenir. Bölüşüm ve tüketim gibi ikinci dereceden ekonomik ilişkiler ve çeşitli biçimler altındaki zor ilişkileri, köleci üretim ilişkilerini ve köleci üretim biçimini güçlendirip kalıcı kılan ilişkilerdir.

Feodal toplumun üretim biçimi, toprakla birlikte diğer üretim araçlarının mülkiyet biçimi, toprak ve diğer üretim araçlarının sahibi olan feodal sınıfı (Ağa, Senyör) ile bağımlı köylüler (Serfler) arasındaki ilişkiler ve ekonomik değerlerin üretimi, dağıtımı, bölüşümü ve tüketimi süreçlerinde ortaya çıkan ilişkiler tarafından belirlenir.

Kapitalist toplumun üretim biçimi, üretim araçlarının mülkiyet biçimi bu toplumda yer alan sınıfsal güçlerin karşılıklı ilişkileri/konumu, üretim sürecinin ortaya çıkardığı ilişkiler ve üretim tekniği tarafından belirlenir. Kapitalist toplumda üretim araçlarının mülkiyet biçimi özel, üretimin kendisi toplumsal bir karakter

taşımaktadır. Bu iki olgu birbirini dışılayan olgular olduğundan, kapitalizmin son evresi emperyalist aşamada daha güçlü çelişkiler olarak kapitalizmin ekonomik ve toplumsal temelini dinamitleyen temel olgudur.

Sosyalist toplumda ise üretim ilişkilerinin niteliğini belirleyen olgu, sosyalist toplumun kendi yasalarıdır.

Yukarıda saydığımız toplumlar, tarihsel gelişim süreci içinde birbirleriyle karşılıklı ilişki ve çelişki içinde olmuşlardır. Hiç bir ekonomik ve toplumsal düzen, kendisinden önceki ve sonra gelen toplumsal düzenlerden tamamen bağımsız, kopuk ve tecrit edilmiş bir durum yaşamamıştır. Toplumsal düzenler bazı istisnalar dışında, kural olarak birbirlerinin ardı sıra gelirler. Yeni doğmakta olan toplumsal düzenin üretim ilişkileri kendinden bir önceki toplumun bağrında ortaya çıkar. Bu toplumsal düzenin değişmeye başlaması ise, ya kendi iç başkalaşımı sonucu, ya da dış güçlerin müdahalesi sonucu gündemleşir. Eski toplumun kendi içinde yarattığı ve geliştirdiği, bir sonraki toplumu yaratacak olan üretim ilişkileri, belli bir tarihsel evrimle, daha gelişkin olan yeni bir toplumsal düzenin ekonomik ve toplumsal ön koşullarını hazırlar.

Şüphesiz, adı geçen süreç kolay bir şekilde gündemleşmez. Sancılı ve karmaşık bir yol takip eder. Yeni doğmakta olan ve daha ileri düzeydeki bu yeni ilişkiler, bağrında doğdukları toplumun egemen üretim ilişkileri ve temel yapısıyla bir çatışma içine girerler. Bu tarihi hesaplaşmada, eski topluma ait ilişki ve yapılar yeni bir toplumu yaratacak olan toplumsal güçler tarafından ortadan kaldırılırlar. Eski toplumsal yapı, yaşamını idame ettirmede direnir. Hemen çözümlenip dağılmaz. Yeni toplumsal ilişkiler ise hemen egemen duruma gelemmezler. Bir toplumsal düzenden diğer bir düzene geçişteki niteliksel değişmeyi yaratan esas olgu genellikle toplumsal şiddet olayıdır.

Birbiri ardı sıra gelen üretim tarzları arasına, gelişme süreçleri bakımından kesin sınırlar koymak oldukça zordur. Bir üretim tarzına ait ilişkilerin nerede başlayıp, nerede bittiğini kestirmek ve hele bir üretim tarzından diğer bir üretim tarzına geçiş süreçlerinde başlangıç ve son bulma sınırlarını belirlemek, keza son derece güç bir durumdur. “...Çünkü toplumun tarihindeki çağlar, jeolojik devirle gibi birbirilerinden kesin ve belirli sınır çizgileri ile ayrılmamışlardır.”

Tarihsel gelişimi içinde ele alındığında, tek bir üretim ilişkisi ve tek bir üretim tarzından oluşan bir toplumsal düzene nadir olarak

rastlanır.Özellikle feodal toplum ile kapitalist toplum için bu durum açık bir biçimde kendini ortaya koyar.Dünya üzerinde feodalizmin ekonomik ve toplumsal bir sistem olarak çözülmeye başladığı dönemle beraber ortaya çıkan feodalizmden kapitalizme geçiş süreci bu yönde bir çok ülkede somut ve çarpıcı bazı örnekler ortaya çıkarmıştır. Aynı toplumsal düzenin sınırları içinde çeşitli üretim tarzları yanyana ve hatta içiçe olabilirler.Kuşkusuz böylesi bir durum, ancak herhangi bir üretim tarzının henüz tam anlamıyla toplumda egemen üretim biçimi haline gelmediği geçiş toplumları için söz konusu olabilir.

Geçiş süreci elbette çok uzun bir tarihi süreçle, bütün toplumları kapsayacak bir şekilde tanımlanamaz. Dünya genelinde belli bir üretim biçimi egemen durumda iken, bir alanda daha başka bir üretim tarzının hakim olduğu görülebilir. Aynı şekilde bir olgu, tek bir ülkenin veya toplumsal düzenin sınırları içinde de geçerli olabilir.Yine de kural olarak, bir toplumda belirli bir üretim tarzının egemenliği kaçınılmazdır. Bir ülke ya da toplumda yanyana, içiçe varlığını sürdüren iki ayrı toplumsal sisteme özgü iki ayrı üretim tarzından birinin diğerine oranla ağırlıkta olması gerekir. Çünkü, eğer ekonomik ve toplumsal gelişmenin önu siyasi zor yolu ile engellenmemiş ise, daha ileri bir toplumsal sistemi temsil eden ekonomik güç ve ilişkilerin egemenliği engellenemez. Olsa olsa belirli bir gecikme ve gerilemeye neden olabilir.

Bu genel belirlemelerden sonra şimdi de bir toplumsal sistemden diğer bir toplumsal sisteme veya bir üretim biçiminden diğer bir üretim biçimine geçilirken kaçınılmaz olarak yaşanan iktisadi ve toplumsal geçiş sürecine özgü yapıları kısaca açıklamaya çalışalım.Esas olarak ta,Feodalizmden kapitalizme geçiş sürecinde,bu sürece özgü yapıları ele alacağız.

Yarı feodalizm denilen olgu, feodalizmden kapitalizme geçiş süreci, iki ayrı toplumsal sisteme ait yapıların ve iki ayrı üretim biçiminin değişik düzeylerdeki varyanslarının karışımı olan ve iki iktisadi dönemin birbirleriyle olan ilişkilerinin bileşiminden oluşan bir süreçtir.Şüphesiz bu süreç, feodalizm ile kapitalizm arasında yer alan geçici,kararsız ve sancılı bir dönemi ifade etmektedir.Yarı feodal yapı,ne ayrı bir ekonomik bir sistem ve nede ayrı bir üretim biçimidir. Feodalizm ve kapitalizm yan yana ve iç içe, birlikte yaşadıkları; birbirilerini hem dışladıkları ve bazı durumlarda da birbirilerini sarıp-sarmalıyarak tamamladıkları geçici bir dönemin iktisadi ve toplumsal yapısıdır.Yarı-feodal yapı,

gerileyen feodalizm ile gelişen kapitalizm ögelerinin ortaklaşa yer aldığı, birinin diğerine görece üstünlüğü olan, her iki sisteme ait yasaların ortak işleyişi altında biçimlenen bir yapıdır. İki üretim tarzından herhangi birisinin diğerine karşı üstünlüğü (göreceli de olsa) bu yapının iktisadi gelişkinlik düzeyi tarafından belirlenir.

Yarı-feodal bir yapıda, feodalizmin göreceli olarak daha ağır basması ve kapitalizmin nisbi olarak daha geri bir yapıda olması, feodalizmin salt egemenliğini (*Feodal üretim biçiminin mutlak egemenliğini*) getirmez. Aynı şekilde kapitalizmin göreceli olarak üstünlüğü ve feodalizmin de buna karşın nisbi geriliği ise yine kapitalizmin salt egemenliği anlamında değildir. Kapitalist ilişkilerin gelişmeye başladığı ve feodalizmin çözülme sürecine girdiği evre ile birlikte, feodalizmin salt egemenliği de sarsılmaya başlar. Fakat, toplumda kapitalist anlamda meta üretimi ve esas olarak da artı-değer üretimi salt egemenliğini koruyuncaya kadar, feodalizm, ekonomik ve toplumsal alanda göreceli üstünlüğünü sürdürmeye devam eder.

Feodalizmden kapitalizme geçiş sürecinde, şüphesiz iktisadi alanda gelişmenin tayin edici yönü, kapitalizme doğrudur. Tarihsel gelişmenin akışı içinde, kapitalizm, feodalizme karşı temelinde ekonomik gelişmenin tayin ediciliği yatan yeni bir toplumsal ve politik ilişkiler sürecini başlatır. Buna karşın feodal yapı varlığını koruma ve kapitalist gelişmeye karşı koyma ve hatta onun gelişmesini engellemek için sürekli bir şekilde direnir. Bu süreç, her yönüyle iki sistem arasındaki çelişki ve çatışmayı da tüm çıplaklığıyla yaratan bir süreç olarak önem kazanır.

(Devam edecek)

TC.'NİN KUZEY KÜRDİSTAN'DAKİ İSKÂN UYGULAMALARI VE ARDINDAKİ HESAPLARI

Türk sömürgecileri, Kuzey Kürdistan'da halkımıza yönelik saldırı ve baskılarına her gün bir yenisini daha ekleyerek, bunları aralıksız bir şekilde sürdürmeye devam ediyor. Nitekim, son günlerde Türk basınında iki olaya ilişkin haberlerin manşete çıkması dikkat çekicidir. Türkiye ve Kürdistan kamuoyunda güncelleşen konu ilçe Jandarma ve Bölük Komutanlıklarının, Devlet Orman İşletmeleri aracılığıyla köy muhtarlarına iletilen iskan genelgelerinin doldurulması olayıdır. Bu genelgeler muhtarlıklara fişleme evraklarıyla birlikte havale edilmektedir. Söz konusu olayın sonucu olarak Tunceli iline bağlı 356 köy muhtarlığına fişleme evrak ve iskan genelgelerinin doldurulması için talimat verilmiştir. Fişlerde cevaplandırılması istenen sorular oldukça ilginçtir: *Fişi dolduran kişinin künyesi, herhangi bir siyasi hareketle ilişkisinin olup olmadığı, devlete ne denli bağlı olduğu* vb. sorular yer almaktadır. Doldurulan fişler Bilgi Toplama Merkezi (BTM)' de değerlendirilerek kişilerin eğilimleri çeşitli renkteki kartlara işlenmek-

te ve böylece kişi fişlenmektedir.

Bu gün K. Kürdistan'ın Tunceli'ye bağlı 356 köyde yaşayan 52 bin insanın Türkiye'nin çeşitli metropol şehirlerine mecburi iskan zorlamasıyla karşı karşıya kalmaları ne T.C. ve ne de halkımız açısından yeni değildir. Zira, daha sömürgeci T.C. devletinin kuruluşunun ilk yıllarından itibaren, Kürdistan'da gelişen ulusal direniş hareketlerine karşı uygulanan her türlü terör ve barbarlığın yanı sıra, mecburi iskan sorunu da gündemleşmişti. T.C., 1925 yılında, halkımızın Şex Said önderliğindeki ulusal direnme hareketini bastırdıktan sonra çıkardığı bir dizi kanunla "isyan bölgesi" diye nitelendirdiği yerleşim birimlerindeki halkımızı metropol bölgelerine sürgün ve mecburi iskana tabi tutmuştur. Daha sonraki dönemlerde ise, 1934 yılında çıkarılan 2510 sayılı iskan kanunuyla yüzbinlerce Kürt, Türk bölgelerine sürülmüştür. Bunların yerlerine ve daha geniş bir alana ise, "Türk muhacirler" yerleştirilmiştir. 24 Aralık 1935 yılında Tunceli'nin yönetimi hakkında 2884 sayılı özel yasayı, iskan uygulamasına ekleyerek, politikasını bu alanda pekiştirmiştir.

Bu gün de sömürgeci-faşist T.C. bu uygulamayı Kuzey Kürdistan'da savaş hali ve sıkıyönetim uygulamalarının gündemde olduğu bir zamanda dayatmaktadır. T.C. bu eylemiyle bir kez daha, Kürt ulusunun varlığını imhayı hedefleyen sömürgeci, ırkçı, asimilasyoncu politikasından vazgeçmeyeceğini kanıtlamıştır.

Ne var ki, TC'nin bu uygulamaları ne Türkiye ve ne de dünya kamuoyunda yeterince tepki görmemektedir. Bu durum, sömürgeci devleti oldukça rahatlatmaktadır. Halkımıza karşı pervasızca saldırılarında caydırıcı hiç bir ciddi müeyyide ile karşılaşmayan T.C'nin sınır tanımaz saldırılarını yoğunlaştırmasının bir nedeni de budur.

Sömürgeci-faşist diktatörlük, savunmasız Kürt halkına karşı son dönemlerde yoğunlaştırdığı bu sistemli yok etme politikasından kendisi açısından yapısal olan bazı sonuçlar hedeflemektedir. T.C., her şeyden önce, bu eylemiyle; kuzey-Kürdistan'da süngü zoruyla sürdürdüğü otoritesinin geleceği için ciddi bir tehlike oluşturan ve Kürdistan Ulusal Kurtuluş Hareketi'nde çok önemli bir yere sahip olan kırsal alandaki direniş gelenekli halkımızı bu alanlardan kopararak, askeri denetimini oluşturmak, kontrolünü pekiştirmek ve uzun vadede ulusal kurtuluş hareketini tahrip etmeyi hedeflemektedir. Buna bağlı olarak halkımızı "fişleyerek" siyasi kontrolünü sağlamak. Bu uygulamalara paralel olarak Kür-

distan'da bir çok yerleşim birimlerinde “*Stratejik köyler*”in oluşturulması da T.C'nin hedefleri arasındadır.

Elbette ki, sömürgeci-faşist diktatörlük Kürdistan halkına ve onun ulusal kurtuluş hareketine karşı sadece bu yöntemlerle saldırılmamaktadır. O, aynı zamanda her türlü uluslararası hukuk kurallarını da ayakları altına alarak, Kürdistan'ın güney parçasında git-tikçe gelişen ve her gün giderek yeni mevziler elde ederek gelişen halkımızın silahlı direniş hareketine karşı da saldırılarını yoğunlaştırmaktadır. Sömürgeci-ırkçı Irak yönetiminin iktidardan düşmesi halinde, bölgede, başta ABD olmak üzere emperyalizmin çıkarları doğrultusunda ve kendi açısından yaşamsal bir sorun haline gelen güney-Kürdistan'da bulunan Musul ve Kerkük petrollerine sahip olmak amacıyla, bu alanı işgal hazırlığını hızla sürdürmektedir. Sömürgeci-faşist Türk ordusunun güney-Kürdistan'a yönelik son saldırısının arkasında yatan esas gerçek budur.

Ancak unutulmamalıdır ki, T.C, ne kuzey-Kürdistan'da uygulamaya çalıştığı zoraki iskan ve halkımızın “*fişlenmesi*” ile ve ne de güney Kürdistan'a yönelik işgal eylemleriyle halkımızın ulusal kurtuluş hareketi önünde bir engel oluşturamayacaktır. Kürdistan Ulusal Kurtuluş Hareketi önünde oluşturulmaya çalışılan her bariyer, yerle bir edilecektir !...

★

RESMİ İDEOLOJİNİN İRTİCA ÇIKMAZI

Sömürgeci-faşist diktatörlüğün son aylarda başını ağrıtan en önemli sorunlardan biri de irtica konusudur. Kamuoyunda aylardır tartışılan irtica konusu, T.C'nin tüm kademelerinde değişik görüşlerin ortaya çıkmasını da beraberinde getirdi.

Üniversitelerde başörtülü kızların YÖK hükümleri doğrultusunda derslere alınmayışları ve öğrencilerin de buna karşı protesto eylemleriyle gündemleşen ve giderek faşist Evren'e kadar uzanan Türban tartışmaları, Türkiye'de sorunun çok köklü olduğunu açığa çıkardı. Faşist Kenan Evren "*İrtica vardır ve amacı orduyu ele geçirmektir*", "*T.C'de irtica vardır*" yollu açıklamaları, faşist hükümetin başbakanı Turgut Özal tarafından "*...hayır irtica yoktur. Türkiye için böyle bir tehlike sözkonusu değildir...*" diyerek tartışmanın iki ayrı kutubu haline geldiler.

Aslına bakılırsa, her ik taraf ta bir çözümsüzlük içindedir. Bu çözümsüzlüğün kaynağı ise devletin resmi ideolojisi olan Kemalizm'dir. Kemalizmin temelini oluşturan çifte standartlı düşünce tarzı bu konuda da kendini göstermiştir. Bir yandan "*laiklik-ilericilik*", diğer yandan da "*Türk-islam sentezi*" gibi safsataların gelinen aşamada "*her derde deva*" bir reçete olarak kullanılması artık mümkün olmamaktadır. "*Kılıç artık kınına*" uymuyor. Bir yandan, "*halkımızın %95'i müslümandır*" deyip İmam Hatip

okullarının sayısını çoğaltıp, din derslerinin saatlerini fazlalastırarak, *“Allah ve din”* adına kalmayan barbarlığı ve rezaleti sergileyecek ve bunları teşvik edeceksin, diğ er yandan da *“laik devlet tehlikede”*, *“T.C, irtica tehlikesi ile karşı karşıya”*, *“Üniversitelerde türban takılamaz”* vb. deyip, dini %95 islam olanlara karşı çıkacaksın. Bir yandan *“İrtica tehdit ediyor”* diyeceksin, diğ er yandan da Kuzey-kürdistan’da mazlum halkımızın dini değ er yargılarından faydalanmak için, dini ayetlerle süslenmiş devlet bildirileri dağıtacaksın. Böyle şey olmaz...

Sömürgeci T.C’nin daha ilk oluşum yıllarında da hemen aynı taktik güdülmüştü. Hatta *“Türk Ulusal Kurtuluş Hareketi”* yıllarında bile, resmi ideolojinin önderi Mustafa Kemal, Kürdistan ve diğ er alanlardaki dini liderleri yanına çekebilmek için, cübbeli-kaftanlı boy boy resimler çektirmiş ve dini liderlere dalkavukça bir saygınlık göstermişti. 1923’te T.C resmi olarak kurulduktan sonra ise, Kürdistan’da sömürgeci-kemalist egemenliğ e karşı boy veren Ulusal Direnme hareketlerine karşı *“bu hareketler irtica hareketlerdir. Hilafet düzeni geri getirilmek isteniyor”* denilerek, örneklerine az rastlanır bir iki yüzlülükle Kürt halkı bu iddialar altında barbarca bir baskı ve kırıma maruz bırakılmıştı.

T.C’nin resmi ideolojisinin temelindeki çifte standartlılık, daha sonraki dönemlerde de kendini çok kez göstermiştir. Çünkü, bu durum o’nun yaşayabilmesi için temel bir stündür. Bu stünün yerinden oynaması ise, tüm bir çatının çöküşünü beraberinde getirecektir.

12 Eylül askeri-faşist darbesinin ilk günlerinde, darbenin başı faşist Evren halka yaptığı açıklamalarda *“bölücülük ve komünizm”* tehlikesi karşısında *“dinin ve dini değ erlerin büyük bir tehditle karşı karşıya bulunduğunu”* ve bu yüzden olaya müdahale etmek zorunda kaldıklarını belirtiyordu. Darbeden sonraki dönemlerde de, gerek devrimci tutuklulara yönelik işkencelerde, gerekse Kürdistan halkına yönelik saldırılarda dini ayetler dayanak olarak kullanıldı. İcazetli Özal hükümetinin icraatları sürecinde de her türlü olanak kullanılarak, *“islam dininin yaygınlaştırılması ve pekiştirilmesi”* için yoğun bir çaba gösterildi. O kadar ki, Ocak 1987’de 376 adet İmam Hatip okuluna kavuşulduğu, bu okullarda 130 bin 281 öğrencinin orta, 79 bin 249 öğrencinin de lise bölümlerinde öğ renim gördükleri iftiharla belirtildi.

Kuzey-kürdistan ulusal-demokratik muhalefeti ile Türkiye devrimci-demokratik hareketine yönelik saldırılarına *“meşru”*

bir kılıf uydurma doğrultusunda halkın manevi değerlerini kullanmayı uygun gören, sömürgeci-faşist diktatörlük, din silahının, bir gün kendisine bu denli yöneleceğini tahmin etmiyordu herhalde. T.C, ayrıca, din sorununu ağırlıklı olarak 12 Eylül'den sonra gündemleştirerek, bölgede devam eden Irak-İran savaşından azami ölçüde yararlanmanın yanında, Arap ülkelerine de ekonomik alanda açılmayı hesaplıyordu. Ekonomik açıdan yapılan bu hesap, siyasi ve T.C'nin iç politikasında geri tepmiş ve gelinen aşamada önemli bir tehdit unsuru haline gelmiştir.

Türkiye ve Kürdistan'da islami hareketin durumuna gelince. İslami hareket, 12 Eylül'den sonra devrimcilere yönelen devlet terörü nedeniyle, bu kesimin zayıflamasından ve Kuzey-Kürdistan ile Türkiye toplumlarının bilinçli bir yozlaşmaya terkedildiği ortamdan azami düzeyde faydalanarak gelişmesini sürdürmüştür. Bu günkü aşamada islami hareket, hiç te yabana atılacak bir konumda değildir. Ne var ki, islami hareket de kendi içinde parçalanmıştır. Birçok tarikat durumunda seyreden islami hareket, bu yönüyle sömürgeci-faşist diktatörlüğe karşı birleşik-ciddi bir alternatif oluşturacak durumda değildir. Bunun dışında, islami hareket içinde bazı çevrelerin ABD tarafından finanse edildikleri de bilinmektedir.

Kürdistan devrimci hareketi, T.C için ciddi olmasa bile, belirli bir tehlike oluşturan islami hareketin anti-T.C ve anti-emperyalist kanadıyla belirli ilişkiler içinde olabilir. Bunun gereği de vardır. ***T.C'nin parçalanması ve sömürgeci-faşist Türk ordusunun dağıtılması*** temelinde bu çevrelerle belirli düzeylerde ortak yönleri bulup çıkarmak, genelde Kürdistan Devrimci Hareketinin yararınadır. *Unutulmamalıdır ki, sömürgeci-faşist T.C ve o'nun ordusuna vurulacak her darbe, mahiyette bu sömürgeci ve barbar devletin çöküşü için bir katkı durumundadır...*

